

รายงานผลโครงการจัดการความรู้ด้านการวิจัย (KM) ประจำปีการศึกษา 2558
จัดโดยสำนักวิจัยร่วมกับทุกคณะวิชา ในสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
วันพุธที่ 27 กรกฎาคม 2559 เวลา 9.00 -12.00 น.

ผศ.ดร.วีระพันธ์ ด้วงทองสุข ผู้อำนวยการสำนักวิจัย กล่าววัตถุประสงค์การจัดงาน และกล่าวเปิดงาน โครงการจัดการความรู้ด้านการวิจัย (KM) ประจำปีการศึกษา 2558 เวลา 9.00 น. โดยมุ่งเน้นให้คณาจารย์ทุกคน ต้องทำวิจัย เนื่องจากงานวิจัยถือเป็นหน้าที่และพันธกิจหลักของอาจารย์ผู้สอนทุกคน ทั้งนี้งานวิจัยที่ได้รับการ ตีพิมพ์และเผยแพร่ควรอยู่ในฐานข้อมูลที่ได้รับการยอมรับ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์งานประกันคุณภาพ ของมหาวิทยาลัย โดยการจัดโครงการครั้งนี้เป็นไปตามเป้าหมายการประกันคุณภาพที่กำหนดไว้

จากนั้น ผศ.พรนิภา บริบูรณ์สุขศรี รองผู้อำนวยการสำนักวิจัย ได้กล่าวถึงกำหนดการต่างๆของโครงการ และกล่าวขอหัวเสวนาเรื่อง “การบูรณาการสหวิทยาการเพื่องานวิจัย” โดยมี อาจารย์เกียรติสกุล ชลคงคาเป็น วิทยากรดำเนินรายการ

ทั้งนี้ วิทยากรผู้ร่วมเสวนา สายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ ท่าน รศ.ดร.พรรณธิดา เหล่าพวง สักดิ์ ดร.ประทีป มากมิตร และอาจารย์เกียรติสกุล ชลคงคา

วิทยากรผู้ร่วมเสวนา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ ท่าน ผศ.ณัฐ จันท์กรบ, ดร.สุรศักดิ์ คลังสุภา วิวัฒน์ และอาจารย์ณัฐ โธนาทรัพย์

บรรยากาศการสัมมนาการจัดการความรู้ด้านการวิจัย (KM) ประจำปีการศึกษา 2558

บรรยายภาคการสัมมนาการจัดการความรู้ด้านการวิจัย (KM) ประจำปีการศึกษา 2558

บรรยากาศการสัมมนาการจัดการความรู้ด้านการวิจัย (KM) ประจำปีการศึกษา 2558

แนวปฏิบัติที่ดีในการบูรณาการสหวิทยาการเพื่องานวิจัย

เมื่อวันพุธที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 สำนักวิจัยร่วมกับคณะวิชาต่างๆ ได้จัดโครงการสัมมนาการจัดการความรู้ด้านการวิจัย (KM) ขึ้น ภายใต้อำนวยการของหัวหน้าห้องความรู้หลัก: “การบูรณาการสหวิทยาการเพื่อการวิจัย” ขึ้น โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระพันธ์ คิวทองสุข ผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายวิจัยและพัฒนา เป็นประธานในการดำเนินงาน วัตถุประสงค์โครงการนี้จัดขึ้นเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ที่เป็น “แนวทางในการดำเนินงานวิจัย” ที่เป็นลักษณะบูรณาการหลากหลายศาสตร์ให้เกิดเป็นผลที่ใช้ประโยชน์ได้กับสังคมและผู้คน อันเป็นทิศทางการให้ทุนขององค์กรที่ดูแลเงินทุนวิจัยของประเทศในยุคปัจจุบัน

กิจกรรมโครงการประกอบด้วย การเสวนาประสบการณ์ที่วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิได้สัมผัสเกี่ยวกับทุนวิจัยลักษณะบูรณาการจากแหล่งทุนหรือองค์กรต่างๆ ของวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการในสังกัดของมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ประกอบด้วย

- 1) อาจารย์ ดร. ประทีป มากมิตร
- 2) รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์
- 3) อาจารย์เกียรติสกุล ชลคงคา
- 4) อาจารย์ณัฐ โธนาทรัพย์
- 5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณัฐ จันท์ครบ
- 6) อาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ คลังสุภาวิวัฒน์

ซึ่งสาระรายละเอียดจากการเสวนาหัวข้อ “การบูรณาการสหวิทยาการเพื่องานวิจัย” สามารถสรุปได้ดังนี้ อาจารย์ ดร. ประทีป มากมิตร ได้สรุปหลักการวิจัยเชิงบูรณาการไว้ดังนี้

ศาสตร์ของการบูรณาการในยุคปัจจุบันมีรากฐานมาจากแนว “ปรัชญา” ของสมัยดั้งเดิมซึ่งไม่เคยมีการแยกศาสตร์แบบเฉพาะทางเหมือนปัจจุบัน การศึกษาปัญหาประเด็นใดๆ จึงใช้องค์ความรู้ที่มีอยู่ทั้งหมดที่มีอยู่ในตัวบุคคลมาทำการประมวลหาคำตอบ การแตกแขนงเป็นศาสตร์เฉพาะทางต่างๆ เช่น ในกาลปัจจุบันทำให้การศึกษาเพื่อแก้ปัญหาเรื่องใดๆ จะเข้าไปในทิศทางของเจ้าของศาสตร์เพียงมิติเดียว ผลการศึกษาที่ได้จึงไม่ครอบคลุมในทุกมิติที่สังคมต้องการ ก่อเกิดเป็น “การแก้ปัญหาที่ไม่รู้จักจบสิ้น” ดังนั้นการสร้างงานวิจัยที่เป็นงานบูรณาการ และได้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและผู้คน จะต้องทำลายกรอบแนวคิดที่ “คิดคนเดียว” ก่อน คือต้องมองปัญหาในภาพรวม คำตอบของปัญหาอาจมีความสำคัญน้อยกว่า “ความคิด” หรือ “ต้นเรื่องของคำถาม” ทั้งนี้การวิจัยที่ดีควรเป็นแบบบูรณาการ สัมผัสได้ มีคุณค่าก่อให้เกิดผลดีต่อประชาชน หรือเป็นงานวิจัยที่มี Impact Factor สูงต่อประชาชนและประเทศชาติ

ต่อมาเป็นประจำการดำเนินงานได้การทำงานวิจัยเชิงบูรณาการของท่านอาจารย์เกียรติสกุล ชลคงคา :

องค์ประกอบของงานวิจัยที่เป็นบูรณาการ เมื่อดำเนินการแล้ว จะต้อง มี Impact ต่อสังคม และร่วมกันทำงานในหลากหลายสาขา

ต่อมาท่านรองศาสตราจารย์ ดร.พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ : ได้กล่าวว่า ปัจจุบันการดูแลการให้ทุนวิจัยของชาติมีหลายหน่วยงาน แต่มารวมตัวกันพิจารณาเพื่อให้มีทิศทางพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้ชื่อ “คอบช.” ลักษณะการให้ทุนมี 2 รูปแบบคือ (1)ข้อเสนอแบบแผนงานวิจัย และ (2)ข้อเสนอแบบโครงการวิจัย เดี่ยว โดยให้ความสำคัญกับข้อเสนอโครงการวิจัยรูปแบบที่ (1) เป็นสำคัญ ซึ่งผู้อำนวยการแผนงานวิจัยต้องมีศักยภาพสูง หากศักยภาพเรายังไม่สูงพอ จะต้องเป็นแนวร่วมเป็นผู้ร่วมวิจัยในแผนฯ ไปก่อนเพื่อเก็บสะสมความสามารถ ซึ่งในหนึ่งแผนงานวิจัยจะประกอบด้วยหลายโครงการย่อย หากศักยภาพเราสูงพอเราอาจเป็นหัวหน้าโครงการย่อยในแผนฯก็ได้

ต่อมาท่านอาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ คลังสุภาวิวัฒน์: ได้กล่าวถึงการบูรณาการงานวิจัย ไว้ดังนี้

แนวทางการทำงานวิจัยเชิงบูรณาการที่แนะนำคือแสวงหาโจทย์วิจัยที่เป็นความต้องการของสังคมและ/หรือผู้คนในสังคม โดยใช้ทักษะความสามารถเฉพาะตัวผสมผสานกันทักษะความสามารถของเพื่อนร่วมงาน แล้วรวมเป็นพลังที่สามารถก่อเกิดชิ้นงานที่มี Impact กับสังคมและ/หรือผู้คนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ Impact กับสังคมหม่มากในระดับภาพของประเทศจะสามารถนำไปกำหนดเป็นนโยบายของกระทรวงฯ ทบวง กรม ต่างๆ ได้ ซึ่งเมื่อผลักดันสำเร็จเงินทุนดำเนินงานที่ได้จะเป็นเงินก้อนใหญ่ที่คุ้มค่ากับการดำเนินงาน ดังนั้นการมีพันธมิตรที่ดีและชัดเจนในความสามารถของกันและกัน จึงมีความจำเป็น

ชิ้นงานหนึ่งชิ้นที่จะนำไปสร้างให้เกิด Impact ระดับนั้นได้ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนมีความเชื่อมั่นที่สูงพอ จึงจะนำไปผลักดันเป็น Product ที่สามารถเสนอต่อสาธารณะชนได้

ความพร้อมในการผลักดัน Product ไปสู่ภาครัฐ มหาวิทยาลัยฯ มีกลไกการซื้อขายกับภาครัฐเตรียมพร้อมให้อยู่แล้ว ได้แก่ กลไกการทำงานของที่ปรึกษาไทย กลไกการซื้อขายกับหน่วยงานภาครัฐ (e-GP) เป็นต้น ซึ่งดูแลโดยสำนักวิจัย และมีความพร้อมในการดำเนินงานอยู่แล้วตลอดเวลา

ต่อมาท่านอาจารย์ณัฐ โธษนาทรัพย์ : ได้กล่าวว่า งานวิจัยทุกๆศาสตร์ ต้องมีการบูรณาการ การทำงานวิจัยเรื่องใหญ่ๆให้สำเร็จโดยลำพังเพียงผู้เดียวจึงเป็นการยาก การเตรียมตัวเองเพื่อรองรับการทำงานวิจัยเชิงบูรณาการผู้วิจัยจึงจำเป็นต้อง :

- (1) ปั้น Profile ของตัวเองให้ดี
- (2) งานวิจัยเป็นเรื่องของการ “สนองความต้องการของมนุษย์” คนเป็นผู้สร้างปัญหาขึ้นมาดังนั้นคนจึงต้องเป็นคนแก้ การแก้ต้องดูทั้งมิติด้านทางสังคมและมิติทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งต้องนำมาผสมผสานกัน
- (3) มี “จินตนาการ” ในเรื่องวิธีคิด-วิธีการแก้ปัญหา
- (4) มีทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาด้วยวิธีการที่สั้นกระชับได้
- (5) ทักษะ การเป็น Project Manager สำคัญมาก ต้องมี Communication Skill เพื่อให้งานสามารถเดินหน้าไปได้ ทักษะของการเป็นผู้ร่วมวิจัยก็สำคัญ เมื่อได้โอกาสทำงานวิจัยร่วมกับผู้อื่นแล้ว ต้องทำให้ Project เดินหน้าไปด้วยความรวดเร็ว ราบรื่น ไม่ทำตัวเป็นอุปสรรคของโครงการ

(6) โอกาสหนึ่งในการได้พันธมิตรร่วมวิจัยคือการไปร่วมประชุมวิชาการ ซึ่งจะได้นักวิจัยที่มีความสามารถหลากหลายมากมาย ต้องทำความรู้จักและสร้าง Connection ไว้เพื่อความร่วมมือต่อกันในโอกาสข้างหน้า

(7) ฝึกสมรรถนะของตนเองให้สูงยิ่งขึ้นไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องหมั่นฝึกทักษะการ อัด-ถัก-ทอ-ทอไม่ได้ การทำงานที่ได้เปรียบ-เสียเปรียบ ต้องรู้จักละวาง-ไม่นำมาเป็นสาระ

ต่อมาท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทกรบ ได้กล่าวถึงแนวทางในการทำงานเพื่อให้ได้รับทุนวิจัยเชิงบูรณาการจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ไว้ดังนี้ว่า

การขอทุนวิจัยจากหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รวมตัวกันพิจารณาภายใต้ชื่อ “คอบช.” โดยมีสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นหน่วยงานกลางประสานงานทั้งหมด ลักษณะทุนที่ให้อาจใช้องค์ความรู้ที่ต้องบูรณาการหลากหลายศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีทีมงานจากหลากหลายสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญคือต้องมีองค์กร/หน่วยงานที่จะนำไปใช้ประโยชน์ร่วมเป็นทีมวิจัยด้วย การเตรียมทำงานวิจัย ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องมีพันธมิตรไว้หลากหลายสาขาวิชา หลากหลายสถาบัน เพื่อร่วมมือกันทำงานเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย คนทำงานเก่งคนเดียวไม่มีทางได้ทุนวิจัยเหล่านี้ และเรื่องที่จะทำวิจัยก็ต้องเป็นเรื่องใหญ่ที่มี Impact ในระดับประเทศ เงินทุนวิจัยจึงสูง เป็นหลักล้านบาท ดังนั้นการเริ่มทำงานจึงแนะนำให้เริ่มจากการปรับ “Mindset” เลิกคิด/มองประเด็นวิจัยที่เป็นแค่การวิจัยแก้ปัญหาเล็กๆที่ใช้เงินทุนหลักหมื่นในการแก้ แต่ให้คิดถึงประเด็นปัญหาใหญ่ที่ต้องใช้เงินทุนวิจัยหลักล้าน และมีทีมงานที่มีความรู้หลากหลายด้านมาช่วยกันรับมือการทำงานแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ มี “Mindset” แบบนี้จึงเปิดโอกาสให้ได้ก้าวเราได้รับทุนวิจัย

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ในฐานะหน่วยงานกลางระดับชาติ ได้ดำเนินโครงการพัฒนาให้นักวิจัยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยให้มีคุณภาพและสามารถนำการวิจัยมาประยุกต์ใช้สู่การใช้ประโยชน์ในระดับประเทศหรือระดับพื้นที่ ที่ผ่านมามีโครงการในรูปแบบของโครงการผลิตวิทยากรวิจัย (แม่ไก่) ที่มีศักยภาพ เพื่อเป็นต้นกล้าในการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ (ลูกไก่) ให้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศได้ต่อไป

โครงการการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ (ลูกไก่) ได้มีการจัดขึ้นต่อเนื่องมาโดยตลอดตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557-2559 คณาจารย์ที่สนใจอยากเริ่มสร้างสรรคงานวิจัยที่เป็นงานบูรณาการ สามารถสมัครเข้ารับการฝึกอบรมโครงการดังกล่าวนี้ได้ ซึ่งจะมีจัดโครงการเป็นระยะๆ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์คำแนะนำ และลงมือปฏิบัติการเขียนข้อเสนอโครงการจริง และสามารถยื่นข้อเสนอโครงการวิจัยขอทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้ โดยผ่านช่องทาง “การรับข้อเสนอการวิจัยประเภททุนสร้างสถานภาพนักวิจัยรุ่นใหม่” ซึ่ง วช. จะดูแลพิจารณาใกล้ชิดเป็นพิเศษ (ดูรายละเอียดได้ที่

www.nrct.go.th/training/tr.aspx)

สุดท้ายคือ “ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบูรณาการสหวิทยาการเพื่องานวิจัยบรรลุผล” จึงควรมีการจัดการความรู้ คู่แนวปฏิบัติที่ดีด้านการวิจัย (Knowledge Management Toward Good Practice of Research Conducting) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดประเด็นความรู้และเป้าหมายของการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ด้านการวิจัย และเพื่อกำหนดบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่จะพัฒนางานวิจัย อันจะนำไปสู่การผลักดันให้คณาจารย์ของเราสามารถเขียนผลงานวิชาการ ประเภทบทความวิจัยให้มากขึ้น อีกทั้งส่งเสริมให้มีการสร้างนักวิจัยที่เป็นนักวิจัยมืออาชีพเพิ่มมากขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย